

Trong ḅi c̣nh ḥi nḥp qục ṭ và c̣nh tranh gay g̣t, c̣i thịn và thúc đ̣y tăng n̄ng sụt lao đ̣ng là ỵu ṭ quỵt đ̣nh ṭi n̄ng ḷc c̣nh tranh c̣a n̄n kinh ṭ và c̣a ṭng doanh nghịp; là ṿn đ̣ ṣng còn đ̣i ṿi các qục gia đ̄ng phát trịn nḥ Vịt Nam.

Tăng đ̣u nḥng ṿn còn r̄t tḥp so ṿi các n̄c trong khu ṿc

Theo Ṭng c̣c Tḥng kê, Vịt Nam, n̄ng sụt lao đ̣ng (NSLĐ) xã ḥi là m̄t cḥ tiêu thục Ḥ tḥng cḥ tiêu tḥng kê qục gia (quy đ̣nh trong Lụt Tḥng kê), đ̣c ṭnh b̄ng GDP bình quân trên m̄t lao đ̣ng đ̄ng làm vịc trong năm. Cách ṭnh này hoàn toàn phù ḥp ṿi thông ḷ qục ṭ.

Tḥi gian qua, NSLĐ c̣a Vịt Nam tịp ṭc c̣i thịn đáng k̄ theo ḥng tăng đ̣u qua các năm và là qục gia có ṭc đ̣ tăng NSLĐ cao trong khu ṿc ASEAN.

C̣ tḥ, ṿi ṃc tăng tṛng kinh ṭ năm 2018 đ̣t 7,08%, NSLĐ toàn ṇn kinh ṭ theo giá hịn hành năm 2018 đ̣c tính đ̣t 102,2 trị u đ̣ng/lao đ̣ng (ṭ đ̣ng đ̣ng 4.521 USD/lao đ̣ng); tính theo giá so sánh, tăng 6% so ṿi năm 2017. Bình quân giai đ̣n 2016-2018, NSLĐ tăng 5,77%/năm, cao ḥn so ṿi ṃc tăng bình quân 4,35%/năm c̣a giai đ̣n 2011-2015. Tính chung giai đ̣n 2011-2018, NSLĐ tăng bình quân 4,88%/năm.

Có tḥ nói, NSLĐ ngày càng tḥ hịn rõ vai trò quan tṛng trong tăng tṛng kinh ṭ. Ṇu nḥ trong giai đ̣n 2011-2015, tăng tṛng GDP bình quân đ̣t 5,91%/năm, trong đó lao đ̣ng tăng 1,5%/năm; tăng NSLĐ đ̣t 4,35%/năm, thì trong 3 năm 2016-2018, ṃc dù lao đ̣ng cḥ tăng 0,88%/năm nḥng NSLĐ đ̣t ṭc đ̣ tăng bình quân 5,77%/năm, cao ḥn giai đ̣n tṛ c̣ 1,42 đ̣m pḥn trăm nên GDP tăng tṛng bình quân đ̣t ṭc đ̣ 6,7%/năm.

Tính theo ṣc mua ṭ đ̣ng đ̣ng (PPP 2011), NSLĐ c̣a Vịt Nam giai đ̣n 2011-2018 tăng bình quân 4,8%/năm, cao ḥn ṃc tăng bình quân c̣a nhịu ṇc trong khu ṿc. Nḥ đó, Vịt Nam đã thu ḥp đ̣c khọng cách ṭ đ̣ng đ̣i ṿi các ṇc ASEAN có trình đ̣ phát trịn cao ḥn. Tuy nhiên, ṃc NSLĐ c̣a Vịt Nam hịn nay ṿn ṛt tḥp so ṿi các ṇc trong khu ṿc, đáng chú ý là khọng cách cḥnh ḷch tuỵt đ̣i ṿn tịp ṭc gia tăng. Địu này cho tḥy ṇn kinh ṭ Vịt Nam ṣ pḥi đ̣i ṃt ṿi thách tḥc ṛt ḷn trong tḥi gian ṭi đ̣ có tḥ ḅt ḳp ṃc NSLĐ c̣a các ṇc.

Nông, lâm, tḥy ṣn: Tḥp nḥt trong các khu ṿc

Ṣ lịu tḥng kê cho tḥy, ngành khai khoáng có NSLĐ cao nḥt do đây là ngành có tính đ̣c thù, giá tṛ ṣn pḥm khai khoáng bao g̣m c̣ giá tṛ tài nguyên thiên nhiên; tịp đ̣n là ngành ṣn xụt, phân pḥi đ̣n, ga, ṇc nóng, khí đ̣t; họt đ̣ng kinh doanh ḅt đ̣ng ṣn; tài chính, ngân hàng, ḅo hịm...

Các ngành xây đ̣ng; công nghịp cḥ bịn, cḥ ṭo; ṿn ṭi, kho bãi; bán buôn, bán ḷ; ḍch ṿ ḷu trú ăn ụng nhìn chung NSLĐ tḥp. Nông, lâm nghịp và tḥy ṣn là ngành có NSLĐ tḥp nḥt trong các ngành kinh ṭ.

C̣ tḥ, trong nḥng năm qua, ṣn xụt nông, lâm nghịp và tḥy ṣn c̣a Vịt Nam đã có

nḥng ḅc phát trịn ṃnh ṃ, đây là khu ṿc có ṭc đ̣ tăng NSLĐ bình quân cao nḥt ṿi 5,2%/năm giai đ̣n 2011-2018, cao ḥn ṭc đ̣ tăng bình quân c̣a khu ṿc công nghịp và xây ḍng (3%/năm) và khu ṿc ḍch ṿ (3,1%/năm).

Tuy nhiên, khu ṿc nông, lâm nghịp và tḥy ṣn ḷi có ṃc NSLĐ ṛt tḥp, tḥp nḥt trong các khu ṿc kinh ṭ, đ̣n năm 2018 theo giá hịn hành đ̣t 39,8 trị u đ̣ng/lao đ̣ng, cḥ ḅng 38,9% NSLĐ c̣a toàn ṇn kinh ṭ, ḅng 30,4% NSLĐ c̣a khu ṿc công nghịp và xây ḍng, ḅng 33,7% khu ṿc ḍch ṿ ...

Công nghịp, xây ḍng, ḍch ṿ : Cḥa đ̣c nḥ ḳ ṿng

Khu ṿc công nghịp và xây ḍng chịm ṭ tṛng ḷn trong ṇn kinh ṭ ṿ quy mô nḥng NSLĐ c̣a khu ṿc này cḥa tḥ hịn rõ vai trò cḥ cḥt thúc đ̣y tăng tṛng nhanh.

Năm 2018, NSLĐ c̣a khu ṿc công nghịp và xây ḍng theo giá hịn hành đ̣t 131 trị u đ̣ng/lao đ̣ng, g̣p 1,3 ḷn NSLĐ chung, tăng 47,4 trị u đ̣ng/lao đ̣ng so ṿi năm 2011, trong đó NSLĐ ngành công nghịp đ̣t 154,1 trị u đ̣ng/lao đ̣ng, tăng 55,4 trị u đ̣ng/lao đ̣ng; ngành xây ḍng đ̣t 75,7 trị u đ̣ng/lao đ̣ng, tăng 27,2 trị u đ̣ng/lao đ̣ng.

Tính theo giá so sánh, NSLĐ c̣a khu ṿc công nghịp và xây ḍng năm 2018 tăng 4% so ṿi năm tṛc, bình quân giai đ̣n 2011-2018 tăng 3%/năm, trong đó NSLĐ riêng ngành công nghịp năm 2018 tăng 4,5%, bình quân giai đ̣n 2011-2018 tăng 3,1%, bình quân giai đ̣n 2016-2018 tăng 1,83%/năm.

Nḥ ṿy, ṇu không có nḥng thay đ̣i ṃnh ṃ mang tính ḅt phá thì ṃc tiêu tăng NSLĐ ngành công nghịp 5,5%/năm giai đ̣n 2016-2020 khó hoàn thành. Trong khi ngành xây ḍng hịn nay có NSLĐ khá tḥp, năm 2018 NSLĐ ngành này cḥ tăng 2,88%; bình quân giai đ̣n 2011-2018 tăng 2,63%, cḥ đ̣t 75,7 trị u đ̣ng/lao đ̣ng, ḅng 74,1% ṃc NSLĐ chung.

Khu ṿc ḍch ṿ có ṃc NSLĐ theo giá hịn hành năm 2018 ̣c tính đ̣t 118,1 trị u đ̣ng/lao đ̣ng, g̣p 1,2 ḷn NSLĐ chung. Tính theo giá so sánh, NSLĐ khu ṿc ḍch ṿ năm 2018 tăng tḥp nḥt ḳ ṭ năm 2013 tṛ ṿ đây ṿi 1,47% so ṿi năm tṛc, ṭc đ̣ tăng NSLĐ bình quân

giai đ̣n 2011-2018 đ̣t 3,1%/năm.

Trong khu ṿc đ̣ch ṿ, ngành bán buôn, bán ḷ và ngành đ̣ch ṿ ḷu trú, ăn ụng là nḥng ngành chịm ṭ tṛng ḷn trong khu ṿc này nḥng có ṃc NSLĐ ḷn ḷt là 82,3 trịu đ̣ng/lao đ̣ng và 76,1 trịu đ̣ng/lao đ̣ng, cḥ ḅng 80,5% và 74,4% ṃc NSLĐ chung c̣a ṇn kinh ṭ và ṃc ṛt tḥp so ṿi các ṇc trong khu ṿc.

Nhìn chung, NSLĐ khu ṿc công nghịp, xây đ̣ng và khu ṿc đ̣ch ṿ ḷn ḥn nhịu ḷn khu ṿc nông, lâm nghịp và tḥy ṣn nḥng do ṭc đ̣ tăng NSLĐ tḥp ḥn nên khọng cách ṿ NSLĐ gịa khu ṿc nông, lâm nghịp và tḥy ṣn ṿi hai khu ṿc này ngày càng đ̣c thu ḥp. Đ̣u này còn cho tḥy các ngành công nghịp và đ̣ch ṿ cḥa đ̣c nḥ ḳ ṿng là nḥng ngành kinh ṭ cḥ cḥt, đ̣ng ḷc thúc đ̣y tăng tṛng nhanh trong ṇn kinh ṭ.

Khọng cách DN ngoài nhà ṇc và FDI: Ngày càng ṇi ṛng

Theo Ṭng c̣c Tḥng kê, doanh nghịp có ṿ trí đ̣c bịt quan tṛng trong ṇn kinh ṭ, là ḅ pḥn cḥ ỵu ṭo ra GDP, vì ṿy, năng suất lao đ̣ng doanh nghịp là ỵu ṭ có ý nghĩa quỵt đ̣nh ṭi tăng tṛng ḅn ṿng c̣a ṇn kinh ṭ.

NSLĐ chung c̣a toàn ḅ khu ṿc doanh nghịp năm 2017 theo giá hịn hành đ̣t 298,7 trịu đ̣ng/lao đ̣ng, g̣p 3,2 ḷn ṃc NSLĐ chung c̣a ṇc. Trong đó, doanh nghịp Nhà ṇc đ̣t 678,1 trịu đ̣ng/lao đ̣ng, g̣p 7,3 ḷn ṃc NSLĐ chung c̣a ṇc nḥ đ̣y ṃnh ṣp x̣p c̣ pḥn hóa doanh nghịp Nhà ṇc trong tḥi gian qua. Tuy nhiên NSLĐ c̣a doanh nghịp Nhà ṇc đ̣t ṃc cao cḥ ỵu ṿn đ̣a vào ̣u tḥ trong vịc phân ḅ ngụn ḷc, đ̣c bịt là ngụn ḷc tài nguyên thiên nhiên; doanh nghịp ngoài nhà ṇc đ̣t 228,4 trịu đ̣ng/lao đ̣ng, g̣p 2,5 ḷn ṃc NSLĐ chung c̣a c̣ ṇc; doanh nghịp có ṿn đ̣u ṭ tṛc tịp ṇc ngoài (FDI) đ̣t 330,8 trịu đ̣ng/lao đ̣ng, g̣p 3,5 ḷn.

So ṿi các lọi hình doanh nghịp khác, NSLĐ c̣a doanh nghịp ngoài nhà ṇc đ̣t tḥp nḥt; ṃt khác, khọng cách ṿ năng suất lao đ̣ng c̣a doanh nghịp nhà ṇc và doanh nghịp có ṿn đ̣u ṭ tṛc tịp ṇc ngoài ṿi doanh nghịp ngoài nhà ṇc đang ngày càng ṇi ṛng. Chịm ṭi 96,7% ṭng ṣ doanh nghịp c̣a c̣ ṇc nên NSLĐ c̣a doanh nghịp ngoài Nhà ṇc ṃc tḥp đã ̣nh ḥng nhịu đ̣n NSLĐ chung c̣a toàn ḅ khu ṿc doanh nghịp.

Nguyên nhân cḥ ỵu đ̣n đ̣n năng sụt lao đ̣ng c̣a doanh nghịp ngoàì Nhà ṇc đ̣t tḥp so ṿi các lọi hình doanh nghịp còn ḷi do các doanh nghịp ngoàì Nhà ṇc pḥn ḷn là doanh nghịp có quy mô nḥ nên g̣p ḥn cḥ trong vịc nâng cao NSLĐ do khó tịp c̣n và ãng đ̣ng công ngḥ vào ṣn xụt, tịp c̣n tín đ̣ng chính tḥc ḥn cḥ, thịu lao đ̣ng có ḳ năng, khó tham gia và ḥc ḥi ṭ chụi giá tṛ do các doanh nghịp FDI đ̣n đ̣t và không khai thác đ̣c hịu qụ kinh ṭ nḥ ḷi tḥ ṿ quy mô...

Các doanh nghịp đ̣u ṭ ṇc ngoàì trong giai đ̣n ṿa qua luôn có tác đ̣ng tích c̣c đ̣n c̣i thịn NSLĐ thông qua vịc các doanh nghịp này mang công ngḥ ṣn xụt và qụn lý tiên tịn vào đ̣u ṭ trong ṇc. Tuy nhiên, theo Báo cáo năm 2017 c̣a Ngân hàng Tḥ gịi thì ṭ ḷ các doanh nghịp ṇc ngoàì ṣ đ̣ng nguyên ṿt lịu làm đ̣u vào trong ṇc Vịt Nam đ̣t 67,6%, tḥp ḥn nhịu so ṿi ṃt ṣ ṇc nḥ Trung Qục (97,2%); Malaysia (99,9%) hay Thái Lan (96,4%).

NSLĐ theo gị làm vịc khá tḥp so ṿi ṃt ṣ ṇc ASEAN

Theo ḳt qụ Đ̣i u tra lao đ̣ng vịc làm c̣a Ṭng c̣c Tḥng kê, ṣ gị làm vịc trung bình ṃi tụn c̣a ṃt lao đ̣ng đang làm vịc Vịt Nam đã gịm đ̣n ṭ 45,6 gị trong năm 2011 xụng 45,3 gị năm 2018.

Trong đó, lao đ̣ng làm vịc trong lĩnh ṿc nông, lâm nghịp và tḥy ṣn có ṣ gị làm vịc tḥc ṭ bình quân ṃi tụn năm 2018 tḥp nḥt ṿi 39,7 gị; trong khi ṣ gị làm vịc tḥc ṭ bình quân c̣a khu ṿc công nghịp, xây đ̣ng là 50,3 gị và khu ṿc ḍch ṿ là 47,4 gị.

NSLĐ trên ṃi gị làm vịc c̣a Vịt Nam năm 2018 theo giá hịn hành đ̣t 43,4 nghìn đ̣ng, cao ḥn 3,5 nghìn đ̣ng so ṿi năm 2017. Theo giá so sánh, năm 2018 NSLĐ theo gị tăng 5,3% so ṿi năm tṛc (tḥp ḥn ṃc tăng 6% c̣a NSLĐ tính theo lao đ̣ng), bình quân giai đ̣n 2011-2018 tăng 4,8% (bình quân ṭc đ̣ tăng NSLĐ tính theo lao đ̣ng giai đ̣n này là 4,9%).

Tính theo PPP 2011, NSLĐ ṃi gị làm vịc c̣a Vịt Nam đ̣t khá tḥp so ṿi ṃt ṣ ṇc trong khu ṿc ASEAN, năm 2015 cḥ đ̣t 4,4 USD, trong khi đó Malaysia đ̣t 24,9 USD; Thái

Lao đ̣t 12,1 USD; Indonesia đ̣t 12 USD; Philippines đ̣t 8,4 USD. Riêng Singapore đ̣t ṃc NSLĐ theo gị ṛt cao ṿi 54,9 USD nḥng do ṣ gị làm vịc trung bình ṃi tụn c̣a ṃt lao đ̣ng Singapore cao ḥn Vịt Nam nên khọng cách gịa năng sụt tính theo ṃi gị làm vịc gịa Singapore và Vịt Nam (12,5 ḷn) đã gịm so ṿi khọng cách 13,7 ḷn khi tính theo năng sụt trên ṃi lao đ̣ng.

C̣i thịn NSLĐ, tăng ṣc c̣nh tranh c̣a ṇn kinh ṭ

Tóm ḷi, theo Ṭng c̣c Tḥng kê sau ḥn 30 năm đ̣i ṃi và ḥi nḥp qục ṭ, ṇn kinh ṭ Vịt Nam đã đ̣t đ̣c nḥng thành ṭu to ḷn, thoát kḥi tình tṛng kém phát trịn, tṛ thành ṇc có thu nḥp trung bình và đang đ̣y ṃnh công nghịp hóa, hịn đ̣i hóa.

Tuy nhiên, đ̣n nay ṇn kinh ṭ ṿn đang đ̣ng tṛc nhịu khó khăn, thách tḥc và còn khọng cách khá xa so ṿi các ṇc trong khu ṿc. Đ̣ tránh nguy c̣ ṭt ḥu và ṿt qua ḅy thu nḥp trung bình, Vịt Nam c̣n ṭp trung chuỵn sang mô hình tăng tṛng đ̣a trên năng sụt, cḥt ḷng và hịu qụ, trong đó tṛng tâm là c̣i thịn năng sụt lao đ̣ng đ̣ tăng ṣc c̣nh tranh c̣a ṇn kinh ṭ, đ̣a đ̣t ṇc phát trịn nhanh và ḅn ṿng trong ṭng lai./.

Theo báo Đ̣n ṭ Chính pḥ.